

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 lipca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił Z. K. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca na dzień 1 stycznia 2009 r. nie udowodnił 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy do pracy w szczególnych nie uwzględnił ubezpieczonemu okresu zatrudnienia od 3 listopada 1976 r. do 14 maja 1977 r., od 28 listopada 1978 r. do 31 sierpnia 1980 r., od 15 kwietnia 1986 r. do 19 czerwca 1987 r. oraz od 20 czerwca 1987 r. do 31 stycznia 2003 r., ponieważ pracodawcy nie potwierdzają, że w w/w okresach ubezpieczony wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 lub 2 ustawy o emeryturach pomostowych z dnia 19 grudnia 2008 r.

Wnioskodawca udokumentował ogólny staż pracy w wymiarze 36 lat, 8 miesięcy, 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

/decyzja – k. 31 plik II akt ZUS/

Wnioskodawca Z. K. w dniu 22 lipca 2015 r. złożył odwołanie od w/w decyzji i wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury pomostowej. Podał, że organ rentowy niesłusznie nie zaliczył mu do pracy w szczególnych warunkach:

- od 3 listopada 1976 r. do 14 maja 1977 r. w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej,
- od 28 listopada 1978 r. do 31 sierpnia 1980 r. w O. Przedsiębiorstwie (...),
- od 15 kwietnia 1986 r. do 19 czerwca 1987 r. w Przedsiębiorstwie (...): ODRA,
- od 20 czerwca 1987 r. do 31 grudnia 1998 r. w Przedsiębiorstwie (...): ODRA.

/odwołanie – k. 2/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy w dniu 18 sierpnia 2015 r. wniósł o jego oddalenie podając te same argumenty co w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 6/

Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Łodzi – VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. w sprawie VIII U 2175/15 po rozpoznaniu odwołania Z. K. od decyzji ZUS I Oddział w Ł. z dnia 7 lipca 2015 r. o prawo do emerytury pomostowej zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy Z. K. prawo do emerytury pomostowej od 18 maja 2015 r.

/wyrok – k. 40 w aktach VIII U 2175/15, uzasadnienie – k. 1 – 12 w aktach VIII U 2175/15/

Apelację od w/w wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi złożył organ rentowy i zaskarżył powyższy wyrok w całości i wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2017 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za drugą instancję.

Sąd Apelacyjny wskazał, że apelacja zasługuje na uwzględnienie, ponieważ zaskarżony wyrok zapadł w sprawie, w której w istocie doszło do naruszenia przepisów prawa procesowego, w tym art. 233 §1 k.p.c., poprzez niewyjaśnienie okoliczności faktycznych sprawy istotnych dla rozstrzygnięcia o roszczeniu wnioskodawcy, a nadto prawa procesowego, zwłaszcza art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, wskutek

ustalenia prawa do emerytury pomostowej, gdy nie zostało udowodnione, że ubezpieczony spełnił wszystkie konieczne warunki do nabycia tego świadczenia.

Sąd Apelacyjny podał, że należy zgodzić się ze stroną apelującą, że zaskarżony wyrok zapadł w sprawie, w której nie zostało dostatecznie wyjaśnione, czy Z. K. spełnił wszystkie konieczne przesłanki do nabycia emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, a przede wszystkim, czy legitymuje się co najmniej 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Wskazał, że nie można zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, że dla wykazania spełnienia przez wnioskodawcę tej przesłanki wystarczyło, że udowodnił on posiadanie co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze, wykazanej załączonymi do akt świadectwami pracy. Nawet jeśli wszystkie sporne okresy zostały uznane za wykonywane w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w świetle dotychczasowych przepisów, tj. ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., to nie oznacza to jeszcze, iż zachowały one taki sam charakter w świetle przepisów obecnie obowiązującej ustawy o emeryturach pomostowych, a mianowicie art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy. Sąd pierwszej instancji większą część swoich rozważań poświęcił kwestii braku złożenia przez ubezpieczonego do akt sprawy zaświadczenia płatnika składek, o jakim mowa w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych, tj. zaświadczenia potwierdzającego okresy pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 1999 r., a co za tym idzie, stwierdził, iż brak możliwości uzyskania takiego dokumentu z uwagi likwidację płatnika składek nie może rodzić dla strony ujemnych skutków. Wiązało się to z zarzutem organu rentowego, który brak takiego dokumentu łączył z niemożnością uzyskania przez wnioskodawcę prawa do emerytury pomostowej z racji nieudokumentowania spornej przesłanki. Nie można jednak podzielić poglądu organu rentowego, że wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, można dowodzić przed sądem jedynie na podstawie świadectwa pracy wystawionego przez płatnika składek, gdyż przepis art. 51 tej ustawy nie zmienia przepisów kodeksu postępowania cywilnego określających katalog środków dowodowych, przy pomocy których strona może udowadniać fakty, z których wywodzi skutki prawne (patrz: wyrok SA w Łodzi z 20 lutego 2012 r., III AUa 1044/12, L.). Nawet jeśli wnioskodawca nie przedstawił stosownego zaświadczenia płatnika składek, to mógł on w każdy dopuszczalny przez prawo procesowy sposób dowodzić, że przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Obowiązkiem Sądu Okręgowego było pouczenie strony działającej bez profesjonalnego pełnomocnika o możliwości zgłoszenia stosownych dowodów, a następnie przeprowadzenie tych dowodów w celu kategorycznego stwierdzenia, czy wnioskodawca w rzeczywistości posiada przed dniem 1 stycznia 1999 r. co najmniej 15 lat pracy w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a nie jakiegokolwiek pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. W tej sytuacji należało zbadać każdy ze spornych okresów zatrudnienia, ustalić, w jakim charakterze był zatrudniony skarżący w każdym z tych okresów, a przede wszystkim, czy prace wykonywane w tym czasie mieszczą się w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Jest to konieczne, zważywszy na fakt, iż dla przykładu nie każda praca kierowcy, czy też funkcjonariusza pożarnictwa, wydaje się być ujęta w tych załącznikach. Należało również wyjaśnić, czy Z. K. wykonywał faktycznie przed 1 stycznia 1999 r. przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, a co za tym idzie, jaki okres takiej pracy potrafił udowodnić. Należało wyjaśnić rozbieżności w dokumentach co do pracy na statkach żegluga morskiej (załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych – poz. 23). Ze świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 31 stycznia 2003 r., wystawionego przez Przedsiębiorstwo (...) w likwidacji, wynika, że odwołujący się od 20 czerwca 1987 r. do 28 stycznia 2003 r. wykonywał prace na statkach rybackich w rybołówstwie dalekomorskim, podczas gdy z książeczek żeglarskich wynikają krótsze okresy zamustrowania na statkach.

Reasumując, Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania. Należało uznać, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca Z. K. urodził się (...)

/bezsporne/

W dniu 5 maja 2015 r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę.

/wniosek – k. 1 – 13 plik I akt ZUS/

Ubezpieczony był zatrudniony w Wojewódzkiej K. Straży Pożarnych w Ł. – Oddział w O. w okresie 3 listopada 1976 r. do 14 maja 1977 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy.

/świadczenie pracy – k. 6 plik III akt ZUS, k. 25 plik IV akt ZUS, akta osobowe – k. 20/

Z dniem 3 listopada 1976 roku Z. K. został mianowany funkcjonariuszem pożarnictwa oraz kierowcą.

/akt mianowania – akta osobowe – k. 20/

W ramach zatrudnienia wnioskodawca wykonywał pracę funkcjonariusza pożarnictwa - kierowcy wozu bojowego. Jeździł do pożarów. Ubezpieczony prowadził jedynie pojazdy bojowe, nie był oddelegowywany do prowadzenia innych pojazdów powyżej 3,5 tony. Ma ukończony kurs podoficerski i stopień kaprała pożarnictwa.

/akta osobowe – k. 20, zeznania wnioskodawcy z dnia 12 kwietnia 2016 r. – 00:15:41 – 00:23:45 – płyta CD – k. 38, zeznania wnioskodawcy z dnia 20 września 2017 r. – 00:04:26 – 00:15:31 – płyta CD – k. 104/

W świadectwie pracy z dnia 20 stycznia 2005 r. Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Ł. wskazała, że Z. K. był zatrudniony w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Ł. od dnia 3 listopada 1976 roku do dnia 14 maja 1977 roku i w okresie tym wykonywał pracę funkcjonariusza pożarnictwa na stanowisku kierowcy wymienioną w wykazie A, dziale XIV, pkt 23 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43).

/świadczenie pracy – k. 25 plik IV akt ZUS, akta osobowe – k. 20/

Następnie w okresie od dnia 28 listopada 1978 r. do dnia 31 sierpnia 1980 r. Z. K. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Z., Oddział w O. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy.

/świadczenie pracy – k. 9 plik III akt ZUS/

Wnioskodawca otrzymywał dodatek za rodzaj prowadzonego pojazdu, ponadto obowiązywała go umowa o odpowiedzialności majątkowej, którą powierzono mu samochód specjalny oraz otrzymywał dodatek za pracę w szczególnych warunkach.

/akta osobowe – k. 17, listy płac – k. 17/

Podczas zatrudnienia w w/w przedsiębiorstwie ubezpieczony pracował jako kierowca samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Jeździł śmieciarkami latem, a pługami do odśnieżania zimą. Ubezpieczony nie był kierowany do innych prac.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 12 kwietnia 2016 r. – 00:15:41 – 00:23:45 – płyta CD – k. 38, zeznania wnioskodawcy z dnia 20 września 2017 r. – 00:04:26 – 00:15:31 – płyta CD – k. 104/

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O., będące następcą prawnym (...) Przedsiębiorstwa (...) w Z. wystawiło wnioskodawcy świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym wskazano, iż Z. K. był zatrudniony

w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Z. w okresie od dnia 28 listopada 1978 r. do dnia 31 sierpnia 1980 r. i w okresie tym wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace, kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony

i wymienionym w wykazie A dziale VIII poz. 2 pkt 1 zawartym w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 9 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 1 lipca 1983r w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy resortu administracji, gospodarki terenowej i ochrony środowiska, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej (Dz.Urz (...) Nr 2, poz. 3).

/świadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach – k. 33 plik IV akt ZUS/

W okresie od dnia 9 września 1985 r. do dnia 31 stycznia 2003 r. wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w Ś. na stanowiskach starszego wartownika, funkcjonariusza pożarnictwa, pomocnika kucharza okrętowego, młodszego kucharza okrętowego.

/świadczenie pracy – k. 13 plik III akt ZUS/

W ramach zatrudnienia w w/w zakładzie pracy w okresie od dnia 15 kwietnia 1986 r. do dnia 19 czerwca 1987 r. wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku funkcjonariusza pożarnictwa w ramach Straży Pożarnej jako kierowca wozu bojowego. Jeździł do pożarów na statkach, w szczególności na terenie portu.

/przeniesienie z dn. 1.04.1986 r., - akta osobowe – k. 20, ślubowanie funkcjonariusza pożarnictwa z dn. 29.10.1986 r. – akta osobowe k. 29, zeznania wnioskodawcy z dnia 12 kwietnia 2016 r. – 00:15:41 – 00:23:45 – płyta CD – k. 38, zeznania wnioskodawcy z dnia 20 września 2017 r. – 00:04:26 – 00:15:31 – płyta CD – k. 104/

Z dniem 20 czerwca 1987 r. Z. K. został przeniesiony do pionu połowów na pracownika morskiego i powierzono mu obowiązki pomocnika kucharza. W umowie o pracę z dnia 19 czerwca 1987 r. wskazano, że jest to praca wykonywana w szczególnych warunkach. Z dniem 23 czerwca 1991 r. powierzono wnioskodawcy stanowisko młodszego kucharza.

/akta osobowe – k. 29/

Wnioskodawca podczas zatrudnienia w charakterze pomocnika kucharza i młodszego kucharza pracował na statkach do połowów dalekomorskich – trawlerach przetwórczych. Wypływał w rejsy półroczne, a przez następne pół roku miała płatny urlop. Otrzymywał dodatki za ciągłość zatrudnienia na statku, za pracę w nocy, niedziele i święta.

/książki żeglarskie – koperta k. 34, zeznania wnioskodawcy z dnia 12 kwietnia 2016 r. – 00:15:41 – 00:23:45 – płyta CD – k. 38, zeznania wnioskodawcy z dnia 20 września 2017 r. – 00:04:26 – 00:15:31 – płyta CD – k. 104/

Przedsiębiorstwo (...) w Ś. wystawiło wnioskodawcy świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym wskazano, iż Z. K. był zatrudniony w w/w zakładzie pracy od dnia 9 września 1985 r. do dnia 31 stycznia 2003 r. i w okresach od dnia 15 kwietnia 1986 r. do dnia 19 czerwca 1987 r. oraz od dnia 20 czerwca 1987 r. do dnia 28 stycznia 2003 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace funkcjonariusza pożarnictwa (Wykaz A, dział XIV, poz. 23 oraz na statkach rybackich w rybołówstwie dalekomorskim (Wykaz B, dział IV, poz. 4) na stanowisku funkcjonariusza pożarnictwa oraz pomocnika kucharza okrętowego i młodszego kucharza okrętowego wymienionym w wykazie A – B dziale XIV – IV pozycja 1 – 4 pkt 1 – 19 wykazu stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr 24 Ministra Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15 sierpnia 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu gospodarki morskiej. W świadectwie tym wskazano również, że ubezpieczony nie korzystał z urlopu bezpłatnego.

/świadczenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach – k. 47 plik IV akt ZUS, akta osobowe – k. 29/

Podczas zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ś. ubezpieczony korzystał z zasiłku chorobowego po 14 listopada 1991 r., od 29 czerwca do 31 sierpnia 1997 r., od 5 do 12 stycznia 1999 r., od 15 marca do 5 maja 2000 r., od 9 do 22 czerwca 2001 r., od 23 czerwca 2001 r. do 6 lipca 2001 r., od 31 sierpnia 2001 r. do 28 września 2001 r., od 24 czerwca do grudnia 2002 r.

/świadczenie pracy – k. 13 plik III akt ZUS, akta osobowe – k. 29/

Wnioskodawca posiada prawo jazdy kat. C – uprawnienia do kierowania pojazdem samochodowym o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 tony, z wyjątkiem autobusu, a także ciągnikiem rolniczym lub pojazdem wolnobieżnym od dnia 14 października 1976 roku.

/bezsporne/

W dacie złożenia wniosku o emeryturę Z. K. nie pozostawał w stosunku pracy.

/bezsporne/

W toku postępowania przed organem rentowym wnioskodawca udokumentował w sposób bezsporny ogólny staż pracy w wymiarze 36 lat, 8 miesięcy i 5 dni, w tym okresy składkowe 33 lata, 6 miesięcy i 20 dni i okresy nieskładkowe 3 lata, 1 miesiąc i 15 dni.

/bezsporne/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentów, jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań wnioskodawcy. Zgromadzonym dowodom Sąd dał wiarę. Zeznania ubezpieczonego nie budzą wątpliwości przy ocenie ich wiarygodności, nie są wzajemnie ze sobą ani z treścią załączonych do akt sprawy dokumentów sprzeczne, wzajemnie ze sobą korespondują. W ocenie Sądu zebrany w sprawie materiał dowodowy jednoznacznie potwierdza, że ubezpieczony w spornych okresach pracował w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i jako takie skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 965), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 w/w ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle §2 ust. 1 i 2 tegoż rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok SN z 15.12.1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok SN z 15.11. 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

Stosownie do § 2 ust. 1 okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W myśl § 2 ust. 2 okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma jednak zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84).

W myśl art. 51 w/w ustawy o emeryturach pomostowych, płatnik składek jest zobowiązany do wystawiania zaświadczeń o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r. Przepis art. 12 stosuje się odpowiednio.

W myśl art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawca spełnił przesłanki ustawowe co do daty urodzenia (po 31 grudnia 1948 r.), wieku, rozwiązania stosunku pracy oraz lat okresów składkowych i nieskładkowych wynoszących co najmniej 25 lat.

Organ rentowy nie kwestionował, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w szczególnych warunkach w myśl przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS w okresach od dnia 3 listopada 1976 r. do dnia 14 maja 1977 r. będąc funkcjonariuszem pożarnictwa w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Ł., od dnia 28 listopada 1978 r. do dnia 31 sierpnia 1980 r. będąc kierowcą samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Z., Oddział w O., w okresie od dnia 15 kwietnia 1986 r. do dnia 19 czerwca 1987 r. będąc zatrudnionym jako funkcjonariusz pożarnictwa, a od dnia 20 czerwca 1987 roku do dnia 28 stycznia 2003 roku będąc pomocnikiem kucharza okrętowego i młodszego kucharza okrętowego na statkach dalekomorskich w Przedsiębiorstwie (...).

Organ rentowy odmówił jednak Z. K. zaliczenia spornych okresów, jako okresów pracy w warunkach szczególnych dla potrzeb przyznania prawa do emerytury pomostowej, wskazując, że wnioskodawca nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 o ustawy emeryturach pomostowych ustawy poprzez przedłożenie wystawionego przez pracodawcę zaświadczenia - o którym mowa w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych, potwierdzające okresy pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 przedmiotowej ustawy oraz za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 roku ubezpieczony powinien oraz wskazał

Zaś zaświadczenie o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o którym mowa w art. 51 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych, w postępowaniu sądowym traktować należy, jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Przy niespornym okresie zatrudnienia, okres pracy w szczególnych warunkach może być udowodniony w każdy sposób (por. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 17 maja 2016 r., III AUa 149/16, lex nr 2052613, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 26 stycznia 2017 r., III AUA 1600/16, lex nr 2272100).

Nadto organ rentowy zapomniał, że w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, który ma zastosowanie w niniejszej sprawie, wskazano, że prawo do emerytury ma zastosowanie do osób, które spełnią m.in. warunki wskazane w art. 4 ust. 5 tzn., że przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywały prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. A także całkowicie pominął regulację wskazaną w art. 3 ust. 7 ustawy, zgodnie z którą za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Na gruncie tych przepisów stosowanych zawsze łącznie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (w/w art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej), nie budziło nigdy wątpliwości sądu ani organu rentowego, iż okresy wykonywania takich prac mogą zostać stwierdzone bądź w świadectwie pracy, bądź w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach (§2 ust. 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku). Takim zaś świadectwami, wystawionymi ściśle według wzoru o jakim mowa w rozporządzeniu, Z. K. dysponował, co do wszystkich w/w spornych okresów i przedłożył je organowi rentowemu.

W ocenie Sądu Okręgowego z materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że wnioskodawca wykonywał prace w szczególnych warunkach:

- jako kierowca samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (wykaz A stanowiący załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Dział VIII, poz. 2),
- jako funkcjonariusz pożarnictwa (wykaz A, Dział XIV, poz. 23),

- prace na statkach morskich i w polskim ratownictwie okrętowym - pracownicy wpisani na listę członków załogi tych statków (Wykaz A, Dział VIII, poz. 4).

W załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, pod poz. 23 wymienione zostały prace na statkach żeglugi morskiej, zaś w załączniku nr 2 do tej ustawy, pod poz. 20 wymienione zostały prace pracowników jednostek ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 1a – 5 i 8 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej, uczestniczących bezpośrednio w akcjach ratunkowych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez ubezpieczonego w szczególnych warunkach dopuścił także dowód z dokumentów i z zeznań wnioskodawcy.

Z dokumentów oraz zeznań ubezpieczonego jednoznacznie wynika, że ubezpieczony był zatrudniony w Wojewódzkiej K. Straży Pożarnej w Ł. – Oddział w O. w okresie 3 listopada 1976 r. do 14 maja 1977 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy. W ramach zatrudnienia wnioskodawca wykonywał pracę funkcjonariusza pożarnictwa - kierowcy wozu bojowego. Jeździł do pożarów. Ubezpieczony prowadził jedynie pojazdy bojowe, nie był oddelegowywany do prowadzenia innych pojazdów powyżej 3,5 tony. Ma ukończony kurs podoficerski i stopień kaprała pożarnictwa.

Z zeznań ubezpieczonego oraz z jego akt osobowych wynika, że w okresie od dnia 28 listopada 1978 r. do dnia 31 sierpnia 1980 r. Z. K. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Z., Oddział w O. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy. Podczas zatrudnienia w w/w przedsiębiorstwie ubezpieczony pracował jako kierowca samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Jeździł śmieciarkami latem, a pługami do odśnieżania zimą. Ubezpieczony nie był kierowany do innych prac. Otrzymywał dodatek za rodzaj prowadzonego pojazdu oraz dodatek za pracę w szczególnych warunkach.

Natomiast w okresie w ramach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ś. wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku funkcjonariusza pożarnictwa od dnia 15 kwietnia 1986 r. do dnia 19 czerwca 1987 r., pomocnika kucharza okrętowego, młodszego kucharza okrętowego od 20 czerwca 1987 r. do końca zatrudnienia. Jako funkcjonariusz pożarnictwa pracował w ramach Straży Pożarnej jako kierowca wozu bojowego. Jeździł o pożarów na statkach, w szczególności na terenie portu.

Z dniem 20 czerwca 1987 r. Z. K. został przeniesiony do pionu połowów na pracownika morskiego i powierzono mu obowiązki pomocnika kucharza, a następnie z dniem 23 czerwca 1991 r. stanowisko młodszego kucharza. Wnioskodawca podczas zatrudnienia w charakterze pomocnika kucharza i młodszego kucharza pracował na statkach do połowów dalekomorskich – trawlerach przetwórczych. Wypływał w rejsy półroczne, a przez następne pół roku miała płatny urlop. Otrzymywał dodatki za ciągłość zatrudnienia na statku, za pracę w nocy, niedziele i święta.

Sąd do pracy w szczególnych warunkach nie zaliczył ubezpieczonemu okresów zwolnień lekarskich, gdyż stosownie do treści art. 12 ustawy o emeryturach pomostowych przy ustalaniu okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w art. 4-11, nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Kwestia ta jednak nie ma wpływu na rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie, gdyż w ocenie Sądu, w niniejszej sprawie wnioskodawca w sposób niewątpliwy wykazał przed Sądem, że przepracował ponad 15 lat w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zgodnie z normą art. 15 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do emerytury pomostowej powstaje z dniem spełnienia warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Jak jednak wynika z treści przepisu art. 26 ust. 1 ustawy, emeryturę pomostową wypłaca się za miesiąc kalendarzowy w terminach i na zasadach przewidzianych dla wypłaty emerytur, określonych m.in. w art. 129 ustawy emerytalnej.

Zgodnie z treścią tego przepisu, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Z. K. 60 rok życia ukończył w dniu (...), wniosek o emeryturę pomostową złożył w dniu 5 maja 2015 r., a zatem prawo do emerytury należało wnioskodawcy przyznać od dnia 18 maja 2015 r. tj. od ukończenia wieku emerytalnego.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu, wypożyczając akta rentowe.

K.K.-W.